

Banca-punte

măsură de stabilizare în cazul băncilor intrate în dificultate

Mecanismele de stabilizare aplicate în situația băncilor cu probleme pot fi definite diferit de la țară la țară în funcție de cadrul legal național existent, dar o abordare generală ar putea include următoarele:

1. **Lichidarea/Închiderea:** Atunci când o instituție este lichidată, ea este închisă, îi este retrasă licența, iar activele sale sunt vândute în timp pentru a acoperi obligațiile acesteia către deponenți și alți creditori. Acolo unde există, schema de garantare a depozitelor despăgubește deponenții în limita unei sume agreate. Lichidarea se desfășoară conform unei legi naționale sau aplicabile unui tip de companii sau în conformitate cu regimul special de soluționare a situației băncilor neviabile.
2. **Conservarea/Administrarea temporară:** O instituție poate fi plasată în conservare prin numirea unui manager care se substituie directorului executiv al băncii intrate în dificultate. Scopul uzual al administrării temporare nu este închiderea permanentă a băncii, ci restructurarea activității sale în scopul îmbunătățirii sănătății financiare și pregătirea ei de vânzare sau fuziune cu altă instituție.

Realizat de Serviciul Studii
studii@fgdb.ro; 0314.232.810

3. **Achiziția de active și asumarea de pasive (P&A):** Aceasta reprezintă o măsură de stabilizare ce permite transferul operațiunilor unei bănci cu probleme către o alta sănătoasă. Acest proces constă, de regulă, în retragerea sau anularea licenței băncii cu probleme, încetarea exercitării drepturilor proprietarilor asupra acesteia, asumarea depozitelor și activelor bune ale acesteia și preluarea activelor problematice de către autoritatea responsabilă cu implementarea măsurii de stabilizare. O formă a P&A este banca-punte care presupune transferarea de către autoritatea de supraveghere a unor părți din banca cu probleme în scopul vânzării sale către o entitate privată la o dată ulterioară.
4. **Naționalizarea:** Aceasta este situația în care guvernul își asumă dreptul de proprietate asupra unei instituții¹.

Banca-punte reprezintă, deci, o formă a măsurii tradiționale de achiziție de active și asumare de pasive. Acest instrument de stabilizare poate fi folosit în condițiile în care intrarea unei bănci în dificultate survine fără avertizări, cum ar fi descoperirea unei fraude sau declanșarea unei crize de lichiditate.

În tranzacția de înființare a unei bănci-punte, autoritatea responsabilă se comportă ca un cumpărător prin crearea unei bănci temporare, care oferă servicii complete și care este destinată acoperirii decalajului între momentul intrării în dificultate al unei bănci și momentul la care autoritatea în cauză poate pune în practică o tranzacție satisfăcătoare de vânzare a acesteia către o terță parte.

Banca-punte funcționează o perioadă limitată, de regulă unul sau doi ani. Fiind o bancă ce atrage depozite, ea se supune cerințelor de reglementare prudențială, iar cadrul legal național trebuie să permită acomodarea etapelor necesare înființării unei astfel de instituții, inclusiv eliminarea drepturilor legale ale acționarilor băncii cu probleme astfel încât aceasta să fie condusă de persoane numite de autoritatea de supraveghere, unii dintre aceștia fiind salariați ai autorității responsabile de implementarea măsurii de stabilizare.

Banca-punte operează într-o manieră conservatoare, având ca scop menținerea valorii băncii preluate și pregătirea acesteia de vânzare, integral sau în parte, către un cumpărător privat. Pregătirea băncii în vederea vânzării poate necesita restructurarea creditelor și administrarea altor active în sensul creșterii valorii acestora, făcând-o astfel mai atractivă pentru cumpărător.

¹ Simple Tools to Assist in the Resolution of Troubled Banks, by Claire L. McGuire, The World Bank

Avantajul înființării băncii-punte ar fi acela că permite autorității responsabile de implementarea măsurii de stabilizare să acționeze rapid atunci când este necesară conservarea valorii unei bănci care are probleme serioase dar nu iremediabile. Această tranzacție nu are ca scop salvarea unei bănci care nu are o valoare reală; pentru astfel de cazuri opțiunea potrivită este lichidarea. În unele țări, opțiunea de creare a unei băncii-punte este rezervată doar băncilor de importanță sistemică.

Experiența altor țări referitoare la banca-punte

Noțiunea de bancă-punte apare în legislația Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC), schema de garantare a depozitelor din Statele Unite ale Americii încă din 1987, pentru situațiile în care o achiziție imediată a băncii în dificultate nu poate fi aranjată, iar lichidarea acesteia este problematică. Încă de la început, banca-punte s-a dovedit a fi un instrument de stabilizare valoros, fiind folosit la rezolvarea câtorva din cele mai mari și complexe situații de dificultate din acea perioadă. Numai în perioada 1987-1994, FDIC a folosit acest instrument de stabilizare în 10 situații, prin înființarea a 32 de băncii-punte în care au fost plasate 114 bănci individuale cu active însumând circa 90 miliarde USD. Băncile-punte au reprezentat 10 procente din totalul băncilor intrate în dificultate în acea perioadă și 45 procente din totalul activelor acestora. Cu excepția a două cazuri, băncile-punte create atunci au funcționat mai puțin de șapte luni până la vânzarea lor.

Conform legii adoptate în 1987, FDIC putea să creeze băncii-punte dacă consiliul de administrație decidea că această acțiune este eficientă din punct de vedere al costului, conform testului de cost (până în decembrie 1991) sau conform testului costului minim (după decembrie 1991).

FDIC a înființat prima bancă-punte la 30 octombrie 1987 (când a fost închisă Capital Bank & Trust Company, Baton Rouge, Louisiana) care a fost achiziționată de Grenada Sunburst System Corporation, Grenada, Mississippi la 23 mai 1988. FDIC a constatat, astfel, că folosirea autorității de înființare a băncii-punte s-a dovedit a fi cea mai eficientă metodă, din punct de vedere al costului, permițând asigurarea continuității serviciilor bancare și îngăduind suficient timp pentru aranjarea unei tranzacții definitive.

Câteva din primele băncii-punte - First RepublicBanks (Texas), Mcorp și Texas American Bancshares au inclus mai multe bănci din cadrul unui holding. First RepublicBanks (Texas) a reunit 40 de

bănci cu probleme într-o singură bancă-punte, Mcorp 20 de bănci, iar Texas American Bancshares un număr de 24 bănci într-o singură bancă-punte.

First RepublicBanks (Texas), MCorp și Texas American Bancshares au fost holdinguri bancare mari, având un număr însemnat de bănci care au intrat în dificultate în anii 1988 și 1989. În acea perioadă, politica FDIC a urmărit, mai curând, vânzarea instituțiilor mari integral decât în parte sau pe sucursale, așa încât s-a preferat ca băncile cu probleme ale aceluiași holding să fie plasate în aceeași bancă-punte. În fiecare din aceste cazuri, toate depozitele, inclusiv cele negarantate, au fost transferate către banca-punte. La vremea aceea, se decidea înființarea băncii-punte în situația în care costul de organizare și operare a băncii-punte era mai mic decât cel de lichidare a băncii problemă. Cumpărătorul a fost selectat fie înainte de înființarea băncii-punte, cum a fost cazul lui First RepublicBanks (Texas) și Texas American Bancshares, fie la scurt timp după acest moment, cum a fost cazul MCorp. FDIC a vândut fiecare bancă-punte către un singur cumpărător. În cazurile menționate, instituția achizițoare a operat banca-punte conform unui acord de management, în vreme ce se derulau negocierile termenilor finali ai tranzacției².

Instituția de garantare a depozitelor din Canada a prevăzut în statutul propriu mecanismul băncii-punte din 2009, iar în anul 2010 a efectuat un exercițiu de simulare a aplicării acestui instrument.

În spațiul european, Marea Britanie a introdus în legislația bancară posibilitatea aplicării băncii-punte în 2009, Germania în decembrie 2010, iar anul acesta Elveția, Irlanda și Grecia.

Considerente de înființare a băncii-punte în România

Având în vedere contextul internațional și european actual, în România se lucrează în prezent la implementarea unui set mai larg de măsuri/instrumente de stabilizare în cazul instituțiilor de credit aflate în dificultate și care vizează implicarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar (Fondul).

Proiectul actului normativ ce vizează modificarea legii Fondului prevede acordarea posibilității utilizării resurselor sale, atât cele disponibile, cât și cele din împrumuturi, în scopul finanțării măsurilor de stabilizare adoptate de Banca Națională a României (BNR), și, totodată, introduce competențe și responsabilități noi pentru Fond, și anume:

² Managing the Crisis: The FDIC and RTC Experience

- administrator delegat și, după caz, acționar la o instituție de credit supusă unei măsuri de stabilizare,

- acționar unic și consiliu de supraveghere al unei bănci-punte.

Banca-punte se constituie și funcționează, pe baza hotărârii BNR, având ca acționar unic Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar. Banca-punte va funcționa în sediile fostei bănci în cazul căreia s-a aplicat măsura de stabilizare, accesul clienților la serviciile bancare fiind asigurat fără întrerupere, în condiții normale, asigurându-se totodată și continuitatea contractelor în derulare. Deponenții garantați vor beneficia în continuare de protecția Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, în limita plafonului de 100.000 euro.

Banca-punte este concepută ca o entitate cu existență temporară, în principiu de doi ani, cu posibilitatea prelungirii acestei perioade, de către BNR, în scopul menținerii stabilității financiare, până la finalizarea operațiunii de vânzare-cumpărare către un investitor eligibil.

Banca-punte va urmări asigurarea unui grad de risc scăzut în desfășurarea operațiunilor sale și o extindere prudentă a activității.

Finanțarea băncii-punte este asigurată din resursele private ale Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar. Implicarea resurselor publice se poate realiza numai sub formă de împrumut acordat Fondului de către Ministerul Finanțelor Publice, condițiile de acordare și rambursare ale acestuia fiind stabilite prin hotărâre de guvern.

Administrarea băncii-punte se face în sistem dualist: membrii directoratului sunt desemnați de Banca Națională a României dintre persoane cu expertiză și experiență recunoscute în domeniul bancar, iar atribuțiile consiliului de supraveghere sunt exercitate de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar.

*Reproducerea integrală sau parțială a publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.
FGDB nu își asumă responsabilitatea pentru nicio părere, analiză sau interpretare exprimată de terți pe baza datelor prezentate în această publicație.*